

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

DRŽAVNO NATJECANJE U POZNAVANJU KLASIČNIH JEZIKA

u kategoriji
GRČKI JEZIK

za
OSNOVNE ŠKOLE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

II. Gramatika:

III. Civilizacija:

Ukupni broj bodova:

	20
	15
	15
	50

Članovi državnog povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

SŠ Hrvatski kralj Zvonimir, Krk

23. travnja 2025.

I. PRIJEVOD

Sljedeći grčki tekst se sastoji od dva ulomka. Prvi ulomak prevedi uz pomoć rječnika i komentara, a drugi ulomak pažljivo pročitaj i odgovori na pitanja ispod njega.

Tekst govori o poznatom sukobu u Termopilskom klancu.

PRVI ULOMAK

Ὁ δὲ χῶρος οὗτος¹ ὀνομάζεται ὑπὸ² τῶν Ἑλλήνων³ Θερμοπύλαι⁴. εἰς⁵ γὰρ⁶ τῇ εἰσόδῳ ταύτῃ⁷ θερμὰ λουτρά. Ἔστι δὲ καί⁸ ἐν τῇ ὁδῷ στενὴ πάροδος· ἔνθεν μὲν⁹ γὰρ ὄρος ἐστὶν ὑψηλόν, ἔνθεν δὲ¹⁰ ἡ θάλαττα. Ἦσαν δὲ ἐνταῦθα ἄλλοι τε πολλοὶ¹¹ τῶν Ἑλλήνων καὶ Λεωνίδας¹² ὁ τῶν Λακεδαιμονίων¹³ βασιλεὺς μετὰ τριακοσίων¹⁴ ἀνδρῶν. Συνεμάχοντο¹⁵ δὲ τοῖς Σπαρτιάταις¹⁶, ἑπτακόσιοι¹⁷ μὲν Θεσπιδεῖς¹⁸ καὶ τετρακόσιοι¹⁹ Θηβαῖοι²⁰ καὶ ἄλλοι ἐκ²¹ τῆς Πελοποννήσου²².

KOMENTAR:

1: οὗτος, αὕτη, τοῦτο – taj, ta, to

2: ὑπὸ + gen. – od

3: Ἕλλην, ηνος, ὁ – Helen (Grk)

4: Θερμοπύλαι, ὦν, αἱ – Termopile

5: εἰς γὰρ = naime postoje

6: ἐν + dat. – u, na

7: οὗτος, αὕτη, τοῦτο – taj, ta, to

8: ἔστι δὲ καί = postoji i

9: ἔνθεν μὲν... ἔνθεν δέ... = s jedne strane..., a s druge (strane)...

10: πολὺς, πολλή, πολὺ – mnogi

11: Λεωνίδας, ου, ὁ – Leonida

12: Λακεδαιμόνιος, ου, ὁ – Lakedemonjanin

13: μετὰ + gen. – s, sa

14: τριακόσιοι, 3 – tri stotine, tristo

15: συμμάχομαι + dat. – zajedno boriti se (s kim)

16: Σπαρτιάτης, ου, ὁ – Spartanac

17: ἑπτακόσιοι, 3 – sedam stotina, sedamsto

18: Θεσπιδεῖς, ων, οἱ – Tespijci

19: τετρακόσιοι, 3 – četiri stotine, četiristo

20: Θηβαῖοι, ων, οἱ – Tebanci

21: ἐκ + gen. – s, iz

22: Πελοπόννησος, ου, ὁ – Peloponez

I.1. PRIJEVOD

	max 15
--	---------------

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

DRUGI ULOMAK

Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἐμάχοντο ἀξίως τῆς Σπάρτης. Ξέρξης δὲ ὁ βασιλεὺς, θεωρῶν τὴν μάχην, τρεῖς ἀνεπήδων ἐκ τοῦ θρόνου δίδων περὶ τῇ στρατιᾷ. Ἀποροῦντος δὲ αὐτοῦ, Ἐφιάλτης ἔρχεται εἰς λόγους· οὗτος γὰρ, ἐλπίζων μεγάλα δῶρα λήψεσθαι, μηνύει τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τοῦ ὄρους. Οὕτω δὴ ὁ Ἐφιάλτης προδίδωσι τοὺς Ἕλληνας καὶ τοῖς Πέρσiais τὴν ὁδὸν δείκνυσιν.

KOMENTAR:

1: ἀξίως + gen. – dostojno čega

2: Ξέρξης, ου, ὁ – Kserkso

3: θεωρέω – gledati, promatrati

4: ἀναπηδάω – skakati

5: ἐκ + gen. – s, iz

6: περὶ + dat. – za, oko

7: ἀποροῦντος δὲ αὐτοῦ = dok je on (Kserkso)
bio u nedoumici

8: εἰς λόγους = na razgovor

9: Ἐφιάλτης ου, ὁ – Efijalt

10: λήψεσθαι = da će dobiti

11: ἀτραπός, οὔ, ὁ – prečica

12: οὕτω – tako

13: προδίδωμι – izdati

14: Πέρσης, ου, ὁ – Perzijanac

15: δείκνυμι – pokazivati

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA**maks. 5**

1. Kako su se Lakedemonjani (Spartanci) borili prema tekstu?

2. Koliko je puta Kserkso skočio s prijestolja?

3. Zašto je Kserkso skakao s prijestolja?

4. Tko je Kserksu došao na razgovor?

5. Što je Efijalt otkrio Perzijancima?

II. GRAMATIKA

1. Odredi službu riječi **χώρος** u rečenici *Ὁ δὲ χώρος οὗτος ὀνομάζεται...*

- a) subjekt
- b) neizravni objekt
- c) izravni objekt

	maks. 1
--	---------

2. Odredi službu riječi **ὀνομάζεται** u rečenici *Ὁ δὲ χώρος οὗτος ὀνομάζεται...*

- a) neizravni objekt
- b) imenski atribut
- c) predikat

	maks. 1
--	---------

3. Odredi službu izraza **ἐν τῇ εἰσόδῳ** u rečenici *εἰσὶ γὰρ ἐν τῇ εἰσόδῳ ταύτῃ...*

- a) priložna oznaka
- b) neizravni objekt
- c) imenski atribut

	maks. 1
--	---------

4. Kako glagol **ὀνομάζεται** glasi u istome licu imperfekta mediopasivnog?

- a) ὀνομάζονται
- b) ὠνομάζετο
- c) ὠνομάζοντο

	maks. 1
--	---------

5. Sljedeće sintagme i izrazi iz teksta trebaju biti prebačene u isti padež u suprotnom broju. Zaokruži ispravnu tvrdnju:

- a) λουτρά - λουτροῦ TOČNO / NETOČNO
- b) ὁδῶ - ὁδοῖς TOČNO / NETOČNO
- c) ὄρος - ὄρη TOČNO / NETOČNO
- d) Ἑλλήνων - Ἑλληνα TOČNO / NETOČNO
- e) ἀνδρῶν - ἀνδρός TOČNO / NETOČNO

	maks. 5
--	---------

6. Glagolski oblik εἰσί iz teksta je

- a) N. mn. ptcp. prez. akt.
- b) inf. prez. akt.
- c) 3. l. mn. ind. prez. akt.

	maks. 1
--	---------

7. Glagolski oblik ῥσαν iz teksta je

- a) 3. l. jd. ind. prez. akt.
- b) 3. l. mn. impf. akt.
- c) N. mn. ptcp. prez. akt.

	maks. 1
--	---------

8. Napiši tražene oblike imenice θάλαττα i pazi na naglaske!

- a) G. jd. _____ b) n. mn. _____ c) g. mn. _____

	maks. 3
--	---------

9. Grecizam koji označava razrađeni plan, redoslijed radnji svakoga tko sudjeluje u nekom procesu rada ili organizaciji je

- a) odometar
- b) epizoda
- c) hodogram

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	----------

III. CIVILIZACIJA

1. Zaokruži slovo ispred spartanskog štita:

a)

b)

c)

	maks. 1
--	---------

2. Kako se zvao teško naoružani pješak u grčkoj vojsci?

a) peltast

b) hoplit

c) centurion

	maks. 1
--	---------

3. Koja je bila osnovna borbeni formacija Grka, osobito Spartanaca?

a) falanga

b) kornjača

c) klin

	maks. 1
--	---------

4. Što je spartanska majka govorila sinu kad bi mu predavala štit?

a) S njim ili na njemu!

b) Bez ijedne ogrebotine!

c) Sretan rođendan!

	maks. 1
--	---------

5. Koju je boju ogrtača nosila spartanska vojska?

a) zelenu kako bi se sakrili u šumi

b) crnu kako bi bili nevidljivi u noći

c) crvenu (grimiznu) kako bi sakrili krv

	maks. 1
--	---------

6. Što znači naziv "Termopile"?

a) uski put

b) vruća vrata

c) morski prolaz

	maks. 1
--	---------

7. Koliko je Spartanaca (punopravnih građana) sudjelovalo u bitci kod Termopila?

- a) 300
- b) 1000
- c) 5000

	maks. 1
--	---------

8. Osim Spartanaca, tko je još od Grka sudjelovao u bitci kod Termopila?

- a) Atenjani i Korinćani
- b) Tespijci i Tebanci
- c) Beočani i Arkadžani

	maks. 1
--	---------

9. Kako se zvala elitna perzijska postrojba od 10.000 vojnika?

- a) nevidljivi
- b) nesvrstani
- c) besmrtnici

	maks. 1
--	---------

10. Kada je perzijski glasnik tražio od Grka da predaju oružje, što mu je Leonida odgovorio?

- a) Samo ako lijepo zamoliš!
- b) Sloboda ili smrt!
- c) Dođi i uzmi ga!

	maks. 1
--	---------

11. Kojim je morem perzijska flota morala ploviti kako bi napala Grčku?

- a) Egejskim morem
- b) Jadranskim morem
- c) Jonskim morem

	maks. 1
--	---------

12. Kada se dogodila bitka kod Termopila?

- a) 1194. pr. Kr.
- b) 753. pr. Kr.
- c) 480. pr. Kr.

	maks. 1
--	---------

13. Na karti Grčke označi mjesta najvećih bitaka grčko-perzijskih ratova: Termopile, Maraton, Salamina.

a) _____ b) _____ c) _____

	maks. 3
--	---------

	maks. 15
--	----------

RJEŠENJA**I.1. PRIJEVOD****Ukupno 15 bodova**

Ὁ δὲ χώρος οὗτος ὀνομάζεται	Taj prostor je nazivan	1
ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων θερμοπύλαι·	Termopilima od Grka;	1
εἰσὶ γὰρ ἐν τῇ εἰσόδῳ ταύτῃ	na tom ulazu, naime, postoje	1
θερμὰ λουτρά.	topli izvori (kupališta).	1
Ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ ὁδῷ στενὴ πάροδος·	Postoji također na putu uzak prolaz;	1
ἐνθεν μὲν γὰρ ὄρος ἐστὶν ὑψηλόν,	s jedne je strane, naime, visoka planina,	1
ἐνθεν δὲ ἡ θάλαττα.	a s druge more.	1
Ἦσαν δὲ ἐνταῦθα	Bili su ondje	1
ἄλλοι τε πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων	i mnogi drugi od Grka	1
καὶ Λεωνίδας ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς	i Leonida, kralj Lakedemonjana,	1
μετὰ τριακοσίων ἀνδρῶν.	s tri stotine ljudi.	1
Συνεμάχοντο δὲ τοῖς Σπαρτιάταις,	Borili su se zajedno sa Spartancima	1
ἑπτακόσιοι μὲν Θεσπιδεῖς	i sedam stotina Tespijaca	1
καὶ τετρακόσιοι Θηβαῖοι	i četiri stotine Tebanaca	1
καὶ ἄλλοι ἐκ τῆς Πελοποννήσου.	i drugi s Peloponeza.	1

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

1. dostojno Sparte	1
2. tri puta	1
3. bojao se za vojsku	1
4. Efijalt	1
5. prečac / put (kroz planinu)	1

Prijevod i razumijevanje teksta: 20

II. GRAMATIKA

1. a);	1	
2. c);	1	
3. a);	1	
4. b)	1	
5. a) NETOČNO; b) TOČNO; c) TOČNO; d) NETOČNO; e) TOČNO;	5	
6. c);	1	
7. b);	1	
8. a) θαλάττης, b) θάλατται, c) θαλαττῶν;		3
9. c).	1	
Gramatika: 15		

III. CIVILIZACIJA

1. c);	1	
2. b);	1	
3. a);	1	
4. a);	1	
5. c);	1	
6. b);	1	
7. a);	1	
8. b);	1	
9. c).	1	
10. c).	1	
11. a).	1	
12. c).	1	
13) a) Salamina; b) Maraton; c) Termopile		
Civilizacija: 15		
Ukupno: 50		